

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Zabrzu

CZĘŚĆ TEORETYCZNA

Preambuła

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny PSM I i II st. w Zabrzu realizowany jest równolegle z programem edukacyjnym, obowiązuje dyrektora szkoły i wszystkich pracowników szkoły (pedagogicznych i niepedagogicznych). Działania wychowawcze uwzględniają fazę rozwojową ucznia (wiek, potrzeby rozwojowe), a wychowanie rozumiane jest jako proces wspierania ucznia w rozwoju.). Treści szkolnego Programu wychowawczo- profilaktycznego są spójne z obowiązującymi aktami prawnymi. Treści i działania o charakterze profilaktycznym zawarte w programie skierowane są do pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców (opiekunów) i odnoszą się do prawidłowego, bezpiecznego funkcjonowania szkoły.

Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art.70 – 72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka – art.3, art. 19, art. 29, art. 33.
3. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481).
4. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego.
5. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 30 października 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki w szkołach artystycznych
7. realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Opublikowano: Dz. U. 2003 nr 6, poz. 69.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
10. Statut szkoły.
11. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.
12. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
13. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.
14. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Charakterystyka szkoły i środowiska lokalnego

W Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Zabrzu kształci się ponad 300 uczniów pod opieką 62 pedagogów. Edukacja uczniów odbywa się w cyklu sześcioletnim i czteroletnim (szkoła I stopnia) oraz sześcioletnim i czteroletnim (szkoła II stopnia – specjalność instrumentalistyka, rytmika i wokalistyka). W specjalności instrumentalistyka wydzielone są trzy sekcje:

- sekcja instrumentów klawiszowych i akordeonu (fortepian, akordeon, organy)
- sekcja instrumentów smyczkowych i gitary (skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas, gitara)
- sekcja instrumentów dętych i perkusji (flet, obój, klarnet, saksofon, fagot, trąbka, waltornia, puzon, perkusja).

Ponadto w szkole działa:

- sekcja przedmiotów ogólnomuzycznych i rytmiki.

PSM I i II stopnia im. St. Moniuszki w Zabrzu jest szkołą o ponad 100 letniej tradycji, jest ważnym ośrodkiem kultury w mieście. W szkole odbywają się koncerty dla społeczności regionu i miasta, w tym koncerty wykonywane z orkiestrą symfoniczną Filharmonii Zabrzeńskiej. Poszerzeniem działalności koncertowej szkoły są wspólne koncerty młodzieży polskiej, niemieckiej, francuskiej i ukraińskiej organizowane w ramach stałych kontaktów ze szkołami muzycznymi miast partnerskich Zabrze. Koncerty partnerskie odbywają się w Zabrzu, w Sangerhausen, w Seclin i w Równem – miastach partnerskich Zabrze. Szkoła jest także organizatorem Śląskiego Konkursu Pianistycznego. Co roku organizowane są recitale, audycje muzyczne, jak również szkolenia i konsultacje oraz lekcje otwarte z wybitnymi pedagogami.

Prestiżu szkole dodaje kompleksowo wyremontowany budynek i wysokiej klasy sala koncertowa. Osiągnięcia szkoły wiążą się z utalentowanymi uczniami, którzy co roku zdobywają laury w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach. Efektem osiągnięć uczniów są m.in. stypendia artystyczne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dumą szkoły są chóry szkolne, które rokrocznie zdobywają laury na konkursach regionalnych i krajowych.

Absolwenci szkoły na przestrzeni wielu lat swoją wielostronną działalnością wzbogacali i nadal wzbogacają polską kulturę muzyczną. Wśród wybitnych absolwentów szkoły muzycznej I stopnia znajduje się Krystian Zimerman. Do najznakomitszych absolwentów szkoły muzycznej II stopnia należą Henryk Grychnik (tenor), Jerzy Kotyczka (oboista), Joanna Woźny (kompozytorka), Tomasz Bura (pianista jazzowy), Magdalena Dziadek (muzykolog), Marlena Wieczorek (pomysłodawczyni, wydawca i redaktor naczelna projektu Meakultura), Zbigniew Cierniak (dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk). Absolwenci szkoły pracują w instytucjach artystycznych, orkiestrach i zespołach chóralnych na terenie kraju (m.in. Filharmonia Zabrzeńska, Filharmonia Śląska, NOSPR, Filharmonia Krakowska, Sinfonietta Cracovia, Zespół Pieśni i Tańca Śląsk) oraz w szkołach muzycznych w kraju i za jego granicami.

Szkoła prowadzi aktywną współpracę z placówkami oświatowymi (przedszkola, szkoły m.in. Szkoła Podstawowa Specjalna nr 41 w Zabrzu), uczniowie koncertują w domach pomocy społecznej, w Górnośląskim Centrum Rehabilitacji „Repty” im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach oraz podczas różnych uroczystości jubileuszowych odbywających się w Zabrzu.

Misja i wizja szkoły artystycznej

Szkoła realizuje program nauczania w oparciu o podstawy programowe, stawiając uczniom wysokie wymagania, a jednocześnie dostosowując je do ich indywidualnych możliwości. Uczniowie mają zapewnione efektywne uczenie na lekcjach, ale również muszą wykazywać się systematyczną pracą w domu. Obiektywny i sprawiedliwy system oceniania pozwala stwierdzić na jakim etapie uczeń się znajduje. Szkoła stwarza warunki by jak największa liczba uczniów kontynuowała naukę w szkole wyższego szczebla (motywacja, wysokie wymagania, wsparcie emocjonalne). Szkoła gwarantuje uczniom wysoko wykwalifikowaną kadrę. Nauczyciele co roku uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego (kursy, seminaria, warsztaty, studia podyplomowe) oraz biorą udział wraz ze swoimi uczniami w konkursach i przesłuchaniach regionalnych i ogólnopolskich, co stanowi pole do wymiany doświadczeń. Nauczyciele posiadają dorobek pedagogiczny w postaci dużej liczby laureatów konkursów, przesłuchań oraz uczniów zdających do szkół wyższego szczebla.

Regularna codzienna praca z uczniami ma na celu stałe podnoszenie ich umiejętności.

Ważnym elementem, który wspólnie wypracowują wszyscy pracownicy szkoły jest atmosfera szkoły. Składają się na nią dobra komunikacja i dostęp do informacji, poczucie bezpieczeństwa (BHP, relacje międzyludzkie), współpraca mająca na celu wymianę doświadczeń, materiałów, pomocy, informacji. W szkole szanuje się poglądy innych, stosuje konstruktywną krytykę, realizuje program wychowawczo-profilaktyczny szkoły. Ważne jest budowanie poczucia wartości ucznia i jego identyfikacja ze szkołą. Wszystkie te elementy składają się na wizerunek szkoły.

Edukacja muzyczna jest wielokierunkowym zestawem działań dydaktycznych i pedagogicznych wspierających dziecko i młodzież w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze emocjonalnej, intelektualnej i duchowej, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości artystycznej. Szkoła tworzy optymalne warunki osiągnięcia powyższych zamierzeń, a kluczowym elementem jest rozpoznawanie możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów oraz wspieranie ich rozwoju. Szkoła rozbudza ciekawość poznawczą, organizując wycieczki edukacyjne, wyjazdy dzieci i młodzieży na koncerty do filharmonii, spektakle operowe, międzynarodowe imprezy konkursowe i festiwalowe (*Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. G. Fitelberga w Katowicach, Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. F. Chopina w Warszawie, Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy im. H. Wieniawskiego w Poznaniu, Festiwal Muzyki Współczesnej Warszawska Jesień, Wratislavia Cantans we Wrocławiu i inne*).

Sylwetka absolwenta

Absolwent szkoły jest przygotowany do podjęcia kształcenia w placówce wyższego stopnia. Dysponuje wiedzą i umiejętnościami w zakresie gry solowej i zespołowej oraz z przedmiotów ogólnomuzycznych. Jest kreatywny, wykazuje się wrażliwością artystyczną, aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym.

Sylwetka absolwenta szkoły muzycznej I stopnia

- jest przygotowany technicznie, artystycznie i mentalnie do podjęcia nauki w szkole II stopnia,
- potrafi współpracować w zespole,
- posiada wiedzę niezbędną do aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym,
- potrafi organizować swoją indywidualną pracę,
- w działaniu wykazuje się aktywną postawą.

Sylwetka absolwenta szkoły muzycznej II stopnia

Absolwent szkoły muzycznej II stopnia zdobywa wykształcenie muzyczne i zgodnie z Rozporządzeniem MKiDN z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa artystycznego otrzymuje tytuł muzyk (symbol cyfrowy 343602). Uzyskanie umiejętności i kompetencji, nabycie wiedzy przez absolwenta szkoły skutkuje następującymi cechami:

- samodzielność w kierowaniu swoim działaniem, umiejętność samooceny,
- postawa twórcza, potrzeba dalszego samorozwoju w kierunku artystycznym,
- umiejętność pracy w zespole,
- wrażliwość, ukształtowanie do właściwego, indywidualnego odbioru sztuki,
- szacunek do dziedzictwa kultury regionu, narodu, kultury europejskiej i światowej,

- aktywność w tworzeniu i propagowaniu kultury muzycznej, potrzeba włączania się w życie artystyczne szkoły i środowiska lokalnego.

Wartości ważne dla społeczności szkolnej

Przestrzeganie podstawowych wartości istotnych dla społeczności szkolnej wyznacza wewnętrzny kodeks etyczny, w którym powinny znaleźć się następujące, najważniejsze punkty stanowiące podstawę porządku społecznego oraz odnoszące się do historii i tradycji dziedzictwa kulturowego:

- szacunek wobec godności ludzkiej,
- szacunek do tradycji, historii, kultury i języka,
- aktywność i inicjatywa w podejmowaniu działań na rzecz innych osób i grup,
- poszanowanie własności prywatnej i wspólnej,
- sprawiedliwość,
- prawdomówność,
- uczciwość,
- odpowiedzialność i rzetelność,
- dążenie do samorozwoju i samodoskonalenia,
- asertywność,
- pomoc potrzebującym,
- wrażliwość na piękno sztuki, muzyki, literatury,
- współpraca w zespole,
- poszanowanie zdrowia własnego i innych.

Powinności wychowawcze pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych

Wszyscy pracownicy Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. S. Moniuszki w Zabrze realizują swoje obowiązki mając na uwadze dobro dziecka i misję jaką ma do spełnienia szkoła. Poniżej wyszczególniono powinności dotyczące kadry kierowniczej oraz pozostałych pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych.

Powinności Dyrektora szkoły:

- dba o bezpieczeństwo i higienę pracy,
- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje kontrolę dotyczącą opieki i bezpieczeństwa uczniów, dba o odpowiedni poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących (bądź wprowadzenia nowych) sposobów kształcenia uczniów,

- współpracuje z pedagogami, samorządem uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- nadzoruje wykonywanie obowiązku szkolnego uczniów,
- nadzoruje realizację szkolnego Programu wychowawczo-profilaktycznego,
- czuwa nad zgodnością działań szkoły z obowiązującymi aktami prawnymi, dba o przestrzeganie praw i obowiązków uczniów.

Powinności rady pedagogicznej:

- opiniuje i zatwierdza Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły w porozumieniu z Radą Rodziców,
- uczestniczy w realizacji szkolnego Programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego Programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

Powinności nauczyciela:

- rozwija uzdolnienia muzyczne uczniów,
- rozwija wrażliwość estetyczną uczniów i zdolność twórczego myślenia,
- wspiera zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- rozwija wrażliwość ucznia na piękno artystyczne,
- tworzy zasady szkolnej etykiety (kultura zachowania na koncertach, strój i zachowanie na estradzie w warunkach koncertowych i na co dzień).
- udziela uczniom pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- rozmawia z rodzicami i uczniami na temat frekwencji, postępów w nauce, zachowania
- jest aktywny w zakresie udziału uczniów w popisach, audycjach oraz koncertach szkolnych,
- dba o atmosferę pracy i pozytywne nastawienie ucznia do nauki,
- dostosowuje metody pracy dydaktycznej do potrzeb i możliwości ucznia,
- reaguje na niekulturalne zachowania uczniów / przejawy agresji,
- reaguje na stany apatyczności lub nadpobudliwości ucznia, stany autodestrukcyjne.
- zwraca szczególną uwagę na niepokojące zachowania ucznia (możliwość stosowania substancji odurzających: papierosy, alkohol, środki psychoaktywne, napoje energetyzujące; uzależnienie od gier komputerowych i Internetu; zagrożenia środowiskowe).
- zgłasza niepokojące zachowania ucznia rodzicom / dyrektorowi szkoły.

Powinności pracownika niepedagogicznego:

- reaguje na nieodpowiednie, niekulturalne zachowanie ucznia, przejawy agresji, oraz
- w razie potrzeby zgłasza problem dyrektorowi szkoły,

- zwraca uwagę na nietypowe, ryzykowne zachowania ucznia będące np. wynikiem stosowania substancji odurzających,
- reaguje na przypadki dewastacji mienia szkoły, zgłasza problem dyrektorowi szkoły.

Ogólne założenia Programu wychowawczo – profilaktycznego

Strategią szkoły związaną z Programem wychowawczo-profilaktycznym jest:

- uwrażliwienie nauczycieli na problemy dzieci i młodzieży w szkole i poza nią,
- tematyczne szkolenia rady pedagogicznej,
- wzajemne wspieranie się nauczycieli w rozwiązywaniu problemów szkolnych,
- rozwijanie systematycznej współpracy rodziców (opiekunów) z nauczycielami i dyrekcją szkoły.

Wszystkie działania wychowawcze poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Podejmowane kroki profilaktyczne mają na celu korektę, uzupełnienie lub wzmocnienie działań wychowawczych oraz eliminację potencjalnych zagrożeń. W oparciu o analizę szkolnych potrzeb i zagrożeń Program wychowawczo – profilaktyczny zakłada osiągnięcie pożądanych efektów poprzez realizację najważniejszych celów.

Cele wychowawcze:

- rozpoznawanie możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów oraz wspieranie ich rozwoju,
- rozwijanie motywacji systematycznego uczenia się i ćwiczenia gry na instrumencie.
- wdrażanie do dyscypliny pracy umysłowej oraz sprawnej organizacji nauki tak, by była ona jak najbardziej efektywna,
- rozwijanie aktywności poznawczej,
- rozwijanie samodzielnego myślenia i korzystania z różnych źródeł informacji,
- wdrażanie do aktywnego udziału w kulturze muzycznej,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania w uczniach postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- współpraca z rodzicami lub opiekunami uczniów,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczeń – nauczyciel,
- kształtowanie u uczniów postawy akceptacji i ciekawości poznawczej wobec różnic kulturowych prezentowanych przez uczniów – cudzoziemców,
- przygotowanie do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie budowania podmiotowych relacji z

uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami (szkolenia).

Cele profilaktyczne:

- wspieranie uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia,
- nieustanne motywowanie ucznia, zauważanie jego sukcesów, konstruktywna krytyka, budowanie poczucia wartości,
- ukazywanie ważności organizacji pracy dnia, samodyscypliny i konsekwencji w działaniach,
- pomoc i wsparcie w pokonywaniu trudności związanych np. z okresem dojrzewania,
- uświadamianie korzyści i zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu,
- uświadamianie zagrożeń związanych z zażywaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- wspieranie uczniów u których rozpoznano objawy depresji lub obniżenia kondycji psychicznej.

Uczestnicy i realizatorzy Programu wychowawczo – profilaktycznego

Uczestnikami Programu wychowawczo-profilaktycznego są:

- uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Zabrze,
- nauczyciele (będący również realizatorami programu) oraz pracownicy niepedagogiczni szkoły.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

**Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia
im. Stanisława Moniuszki w Zabrzu**

**Rok szkolny 2026/2027
CZĘŚĆ PRAKTYCZNA**

1. Podstawa opracowania programu

Program wychowawczo-profilaktyczny Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Zabrzu na rok szkolny 2026/2027 opracowano na podstawie diagnozy potrzeb i analizy problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- rekomendacji wychowawczo-profilaktycznych Centrum Edukacji Artystycznej na rok szkolny 2026/2027,
- wniosków z ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego z roku szkolnego 2025/2026,
- wyników diagnozy przeprowadzonej wśród uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy,
- obserwacji nauczycieli, rozmów z uczniami i rodzicami oraz wniosków zgłaszanych przez Radę Pedagogiczną,
- specyfiki kształcenia w szkole muzycznej I i II stopnia.

2. Wnioski z ewaluacji programu z roku szkolnego 2025/2026

Ewaluacja programu za rok szkolny 2025/2026 potwierdziła, że realizowane działania odpowiadały na potrzeby uczniów oraz specyfikę szkoły artystycznej. Działania artystyczne i integracyjne sprzyjały budowaniu pozytywnych relacji, odpowiedzialności, współpracy i poczucia przynależności do społeczności szkolnej. Nie odnotowano istotnych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych ani innych poważnych zachowań ryzykownych. Indywidualny charakter kształcenia muzycznego sprzyjał udzielaniu uczniom wsparcia emocjonalnego i wzmacnianiu ich poczucia bezpieczeństwa.

- kontynuowanie działań integracyjnych, profilaktycznych i wspierających dobrostan psychiczny uczniów,
- dalsze wzmacnianie czynników chroniących poprzez aktywność artystyczną i pozytywne relacje w społeczności szkolnej,
- rozwijanie współpracy z rodzicami,
- kontynuowanie podnoszenia kompetencji nauczycieli w zakresie psychologii, pedagogiki i dydaktyki artystycznej,
- dalsze rozwijanie szkolnej bazy literatury fachowej oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk między nauczycielami.

3. Rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne CEA na rok szkolny 2026/2027

Priorytet nr 1: Organizacja w szkołach działań wspomagających procesy uczenia się

Rozwijanie u uczniów umiejętności samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania pracy, koncentracji uwagi, skutecznego zapamiętywania oraz radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami. W szkole muzycznej działania te powinny uwzględniać specyfikę pracy z materiałem

artystycznym, w szczególności świadome i systematyczne ćwiczenie, przygotowanie do przesłuchań, egzaminów, koncertów i konkursów.

Priorytet nr 2: Podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej

Systematyczne monitorowanie poczucia bezpieczeństwa uczniów, respektowania norm społecznych oraz wiedzy uczniów o sposobach i miejscach zgłaszania przemocy, hejtu, wykluczania i innych form krzywdzenia. Istotne jest również podnoszenie kompetencji nauczycieli oraz współpraca z rodzicami w zakresie bezpiecznego funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym.

Priorytet nr 3: Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i innym

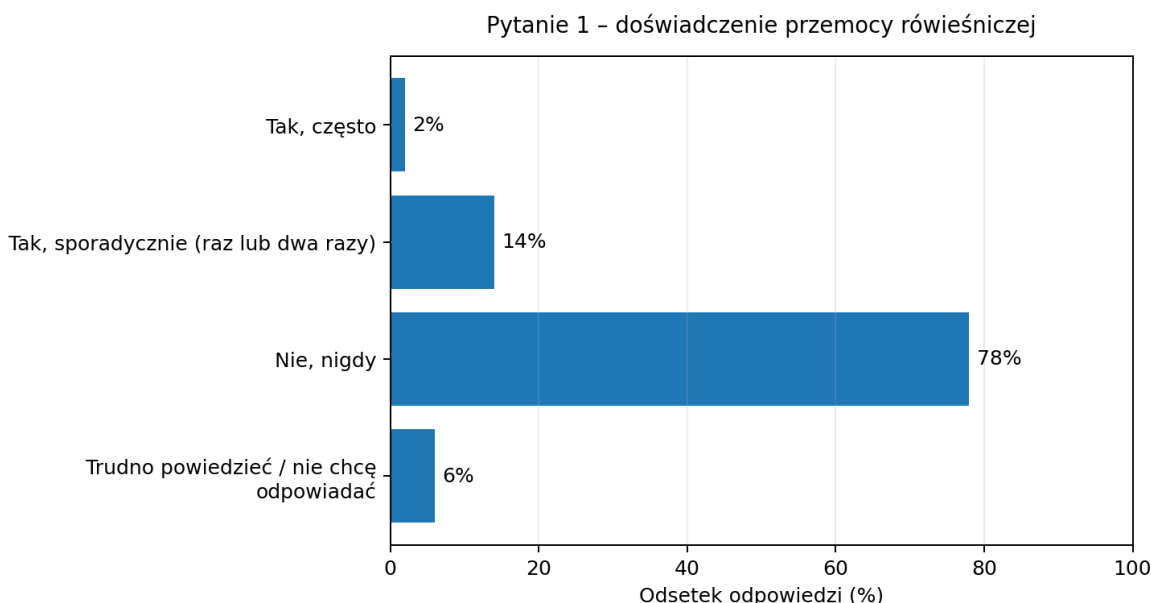
Profilaktyka obejmująca zarówno substancje psychoaktywne, jak i problemowe korzystanie z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych, a także przeciążenie informacyjne i zjawisko FOMO. Działania powinny wzmacniać zdrowy styl życia, czynniki chroniące oraz umiejętność rozpoznawania zachowań mogących prowadzić do utraty kontroli i pogorszenia funkcjonowania ucznia.

4. Diagnoza aktualnych potrzeb i zagrożeń szkoły

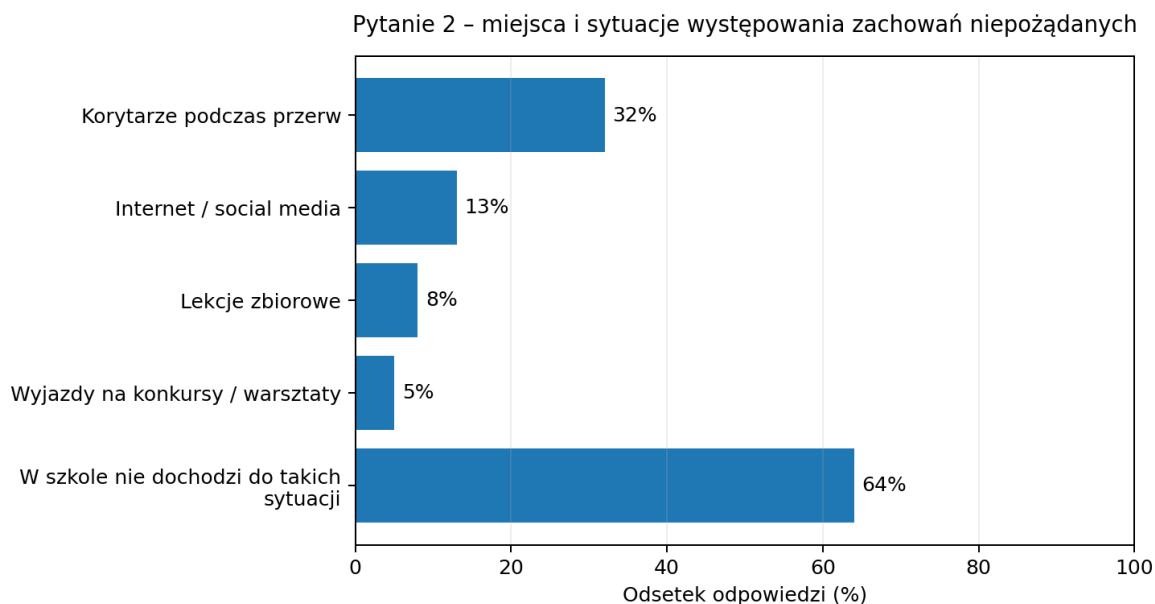
W roku szkolnym 2026/2027 szczególnym obszarem diagnozy jest bezpieczeństwo uczniów w relacjach rówieśniczych, w tym przeciwdziałanie cyberprzemocy. W tym celu w dniach 17–25 września 2026 r. przeprowadzono anonimową ankietę wśród uczniów szkoły muzycznej I stopnia (klasy IV–VI cyklu sześcioletniego oraz I–IV cyklu czteroletniego) i szkoły muzycznej II stopnia (klasy I–VI oraz III–IV specjalności wokalistyka). W badaniu wzięło udział 168 uczniów.

Celem ankiety było rozpoznanie skali występowania przemocy rówieśniczej, określenie sytuacji i miejsc, w których może dochodzić do zachowań niepożądanych, poznanie opinii uczniów na temat przyczyn konfliktów oraz sprawdzenie, czy uczniowie wiedzą, do kogo mogą zwrócić się o pomoc.

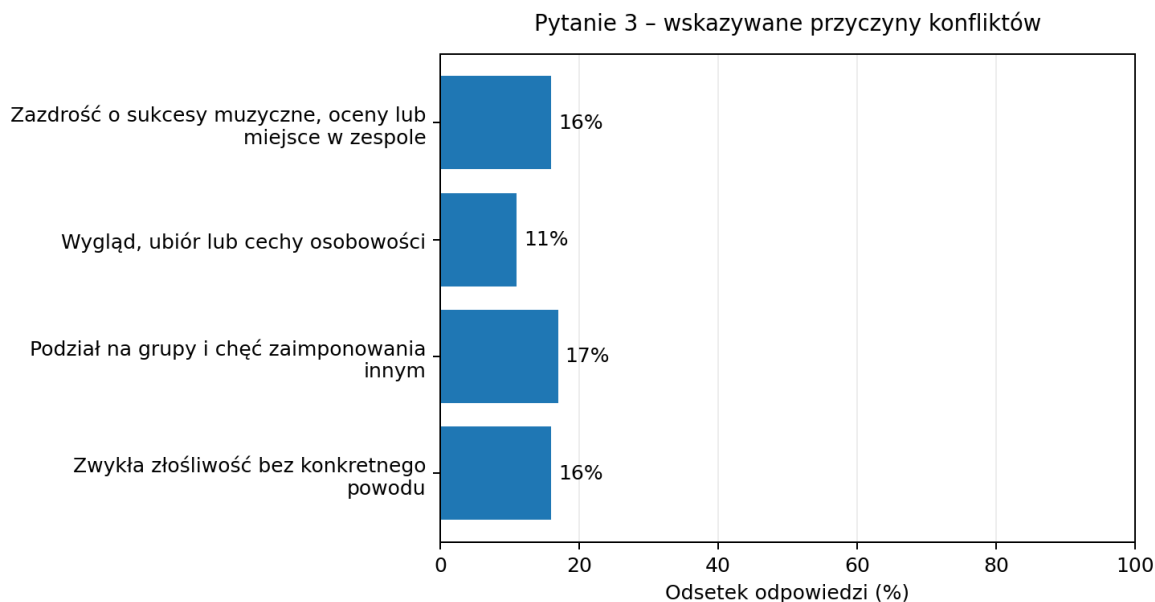
Pytanie 1. Czy w naszej szkole doświadczyłeś/aś jakiegokolwiek formy przemocy ze strony innych uczniów?

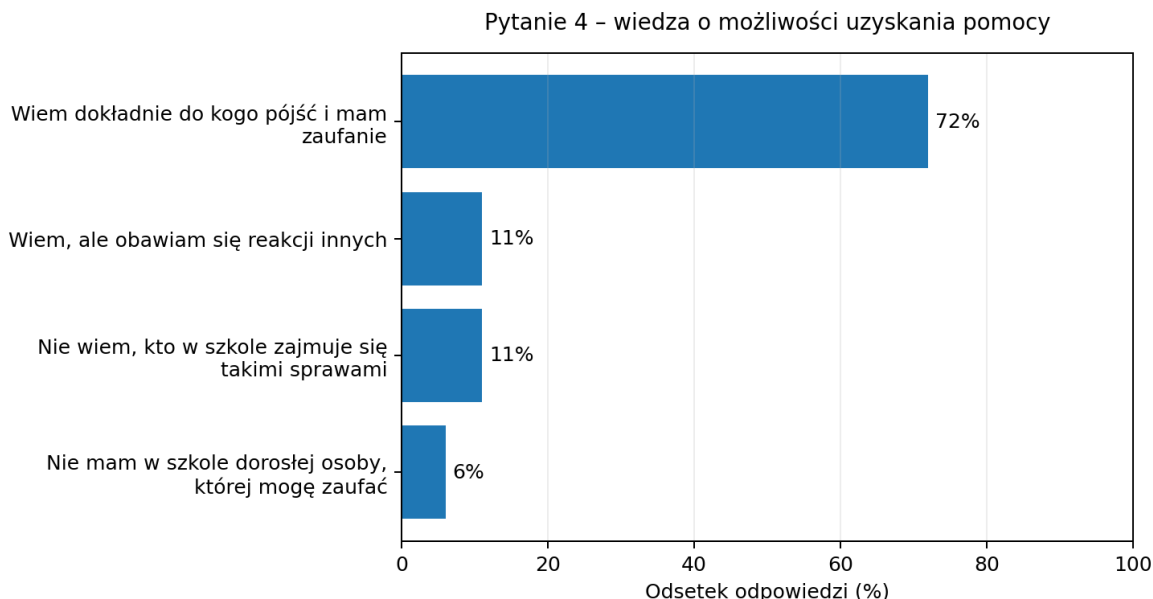
Pytanie 2. W jakich sytuacjach lub miejscach najczęściej dochodzi do nieprzyjemnych zachowań rówieśników?

Pytanie 3. Co Twoim zdaniem jest najczęstszym powodem konfliktów lub złośliwości między uczniami w naszej szkole?

Pytanie 4. Czy wiesz, do kogo w szkole możesz się zwrócić po pomoc, jeśli Ty lub Twój kolega/koleżanka doświadczycie przemocy?

Wnioski z diagnozy

Wyniki badania wskazują na wysoki poziom bezpieczeństwa: 78% uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Jednocześnie 14% badanych wskazało na sporadyczne, a 2% na częste doświadczenia zachowań niepożądanych; 6% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć / nie chcę odpowiadać”. Najczęściej wskazywanym miejscem występowania nieprzyjemnych zachowań są korytarze podczas przerw (32%), a następnie Internet i media społecznościowe (13%). Wśród wskazywanych przyczyn konfliktów znalazły się podział na grupy rówieśnicze i chęć zaimponowania innym (17%), zazdrość o sukcesy muzyczne, oceny lub miejsce w zespole (16%), zwykła złośliwość (16%) oraz wygląd, ubiór lub cechy osobowości (11%). 72% uczniów wie, do kogo zwrócić się po pomoc i deklaruje zaufanie do tej osoby. Pozostałe odpowiedzi wskazują na potrzebę dalszego informowania uczniów o możliwościach uzyskania pomocy, wzmacniania zaufania oraz działań profilaktycznych dotyczących relacji rówieśniczych i cyberprzemocy.

Rekomendowane działania wynikające z diagnozy

- 1. Wzmocnienie działań zapewniających bezpieczeństwo uczniów** – zwrócenie szczególnej uwagi na nadzór nauczycielski na korytarzach szkolnych podczas przerw oraz bieżące reagowanie na niepożądane zachowania rówieśnicze.
- 2. Wspieranie uczniów w zakresie radzenia sobie z rywalizacją i stresem** – podejmowanie w bieżącej pracy wychowawczej tematów dotyczących zdrowej konkurencji, empatii, radzenia sobie z niepowodzeniem oraz właściwego reagowania na sukcesy własne i innych uczniów.
- 3. Zwiększenie wiedzy uczniów o możliwościach uzyskania pomocy** – przypominanie uczniom, do kogo w szkole mogą zwrócić się w przypadku doświadczenia przemocy, wykluczania, hejtu lub innych zachowań naruszających ich poczucie bezpieczeństwa, oraz wzmacnianie poczucia, że zgłoszenie problemu spotka się z odpowiednią reakcją.
- 4. Profilaktyka cyberprzemocy** – podejmowanie działań dotyczących zasad bezpiecznej i odpowiedzialnej komunikacji w Internecie, netykiety, ochrony prywatności oraz przeciwdziałania hejtowi i

wykluczaniu w mediach społecznościowych i komunikatorach.

5. Program wsparcia psychologicznego w obszarze rywalizacji - wdrożenie warsztatów z zakresu radzenia sobie ze stresem, zdrowej konkurencji oraz budowania empatii w kontekście osiągnięć artystycznych.

5. Cele ogólne programu na rok szkolny 2026/2027

- Rozwijanie umiejętności skutecznego, samodzielnego i świadomego uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki kształcenia muzycznego.
- Zapewnianie uczniom bezpiecznego środowiska opartego na wzajemnym szacunku i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy.
- Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym i uzależnieniom od substancji oraz promowanie higieny cyfrowej i zdrowego stylu życia.
- Wspieranie dobrostanu psychicznego uczniów, ich motywacji, poczucia sprawczości i wiary we własne możliwości.
- Wzmacnianie pozytywnych relacji rówieśniczych, współpracy, odpowiedzialności i poczucia przynależności do społeczności szkolnej.
- Rozwijanie aktywności artystycznej, wrażliwości muzycznej, postaw patriotycznych i szacunku dla dziedzictwa kulturowego.
- Podnoszenie kompetencji nauczycieli oraz rozwijanie współpracy z rodzicami w obszarach objętych programem.

6. Cele szczegółowe i planowane działania

Wspomaganie procesów uczenia się

- rozwijanie umiejętności planowania pracy własnej i systematycznego ćwiczenia;
- przekazywanie uczniom praktycznych strategii pracy z materiałem muzycznym, m.in. dzielenia materiału na mniejsze fragmenty, świadomego powtarzania, pracy w wolnym tempie, analizy błędów i samokontroli;
- wspieranie koncentracji uwagi, zarządzania czasem i przygotowania do przesłuchań, egzaminów, koncertów i konkursów;
- indywidualizowanie metod pracy zgodnie z możliwościami i potrzebami ucznia;
- wspieranie uczniów w okresach zwiększonego obciążenia oraz przeciwdziałanie przeciążeniu obowiązkami;
- wzmacnianie motywacji wewnętrznej, samodzielności i odpowiedzialności za własny rozwój.

Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy

- analiza wyników ankiety diagnostycznej i uwzględnienie jej wniosków w bieżącej pracy wychowawczej;
- systematyczny monitoring relacji rówieśniczych oraz reagowanie na przypadki wyśmiewania, wykluczania, hejtu, naruszania prywatności i innych form krzywdzenia;
- informowanie uczniów, do którego pracownika szkoły mogą zwrócić się o pomoc oraz wzmacnianie gotowości do zgłaszania niepokojących sytuacji;
- przypominanie zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu, komunikatorów i mediów społecznościowych;
- podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i znajomości procedur interwencyjnych;
- współpraca z rodzicami w zakresie bezpieczeństwa uczniów i reagowania na niepokojące zachowania.

Profilaktyka uzależnień behawioralnych i innych

- edukowanie uczniów w zakresie mechanizmów uzależnień od substancji i uzależnień behawioralnych;
- zwracanie uwagi na problemowe korzystanie ze smartfonów, Internetu, mediów społecznościowych i gier cyfrowych;
- kształtowanie higieny cyfrowej, umiejętności odpoczynku i zachowania równowagi między aktywnością online, nauką, ćwiczeniem i relacjami społecznymi;
- zwiększanie świadomości zjawisk przeciążenia informacyjnego i FOMO;
- monitorowanie zmian w funkcjonowaniu uczniów mogących świadczyć o rozwijającym się problemie;
- kontynuowanie profilaktyki używania substancji psychoaktywnych i wzmacnianie czynników chroniących.

Dobrostan psychiczny, integracja i rozwój społeczny

- tworzenie wspierającej atmosfery podczas zajęć indywidualnych i zbiorowych;
- wzmacnianie pozytywnych relacji poprzez wspólne muzykowanie, koncerty, konkursy i wydarzenia szkolne;
- budowanie poczucia sprawczości i sukcesu poprzez prezentację osiągnięć artystycznych;
- informowanie uczniów i rodziców o możliwości korzystania z pomocy specjalistycznej poza szkołą w sytuacjach tego wymagających;
- wspieranie prawidłowej postawy, ergonomii gry i profilaktyki przeciążeń związanych z nauką gry na instrumencie.

7. Harmonogram wybranych zadań do realizacji w roku szkolnym 2026/2027

Harmonogram obejmuje wydarzenia i działania szczególnie istotne z punktu widzenia celów wychowawczo-profilaktycznych. Bieżąca działalność nauczycieli, indywidualne wsparcie uczniów, działania profilaktyczne i monitoring sytuacji wychowawczej są prowadzone przez cały rok szkolny.

Zadanie	Cel	Forma / termin realizacji	Odpowiedzialni
Zebranie rodziców	Współpraca szkoły z rodzicami; przekazanie informacji dotyczących organizacji pracy, bezpieczeństwa i wsparcia uczniów	Zebranie / 22 IX 2026	Dyrekcja, nauczyciele
Koncert uczniów w ramach 30. Międzynarodowego Zabrzeńskiego Festiwalu Organowego	Rozwijanie aktywności artystycznej, odpowiedzialności i motywacji	Koncert / 24 IX 2026	Nauczyciele
Międzynarodowy Dzień Muzyki – Ślubowanie klas I	Integracja nowych uczniów, budowanie poczucia przynależności do społeczności szkolnej	Uroczystość / 1 X 2026	Nauczyciele
Akademia z okazji Dnia Edukacji Narodowej	Budowanie więzi ze szkołą, kształtowanie szacunku dla społeczności szkolnej	Akademia / 15 X 2026	Nauczyciele
Wieczór Patriotyczny – koncert muzyki polskiej	Kształtowanie postaw patriotycznych i szacunku dla dziedzictwa kulturowego	Koncert / 12 XI 2026	Nauczyciele
Konkurs Barbórkowy	Rozwijanie motywacji, samodzielności i odpowiedzialności za przygotowanie artystyczne	Konkurs / 5 XII 2026	Nauczyciele

Zadanie	Cel	Forma / termin realizacji	Odpowiedzialni
Koncerty Świąteczne, w tym koncert dla seniorów	Integracja społeczności, rozwijanie wrażliwości społecznej i współpracy	Koncerty / 15–17 XII 2026	Nauczyciele
Przesłuchania z przedmiotu głównego PSM II st.	Rozwijanie samodzielności, systematyczności i świadomego przygotowania do prezentacji artystycznej	Przesłuchania / 7–12 I 2027	Nauczyciele
Wywiadówki	Współpraca z rodzicami w zakresie postępów, potrzeb i dobrostanu uczniów	Spotkania / 15 I 2027	Dyrekcja, nauczyciele
Koncert Absolwentów	Wzmacnianie identyfikacji ze szkołą i motywacji do rozwoju artystycznego	Koncert / 4 II 2027	Nauczyciele
DZIECI grają DOROSŁYM	Integracja, rozwijanie kompetencji społecznych i doświadczenia scenicznego	Wydarzenie / termin w ustaleniu	Nauczyciele
Popis zespołów kameralnych	Rozwijanie współpracy, odpowiedzialności, koncentracji i umiejętności pracy zespołowej	Popis / 18 III 2027	Nauczyciele
MUSICA HUMANA	Rozwijanie aktywności artystycznej i współpracy	Wydarzenie / termin w ustaleniu	Nauczyciele
XV Śląski Konkurs Pianistyczny im. Andrzeja Jasińskiego	Rozwijanie motywacji, samodzielności, odporności na stres i odpowiedzialności za proces przygotowania	Konkurs / 5–9 IV 2027	Nauczyciele
Regionalny przegląd chórów szkół muzycznych II st.	Integracja, współpraca zespołowa i rozwój artystyczny	Przegląd / termin w ustaleniu	Nauczyciele
Dzień Otwarty Szkoły	Integracja ze środowiskiem lokalnym, promocja edukacji artystycznej	Wydarzenie / IV–V 2027	Nauczyciele
Koncert „Muzyczna dla Miasta”	Budowanie więzi ze środowiskiem lokalnym i odpowiedzialności za wspólne przedsięwzięcie	Koncert / 26 IV 2027	Nauczyciele
Koncerty Doroczne	Prezentacja osiągnięć, wzmacnianie motywacji, współpracy i poczucia sprawczości	Koncerty / 28–29 IV 2027	Nauczyciele
Dzień Mamy i Taty – pokaz interpretacji przestrzenno-ruchowych	Integracja uczniów i rodzin, prezentacja twórczości uczniów	Wydarzenie / 25 V 2027	Nauczyciele
Uroczyste rozdanie dyplomów PSM II st. i koncert	Podsumowanie etapu edukacji, wzmacnianie poczucia osiągnięcia i przynależności do społeczności szkolnej	Uroczystość / 26 V 2027	Dyrekcja, nauczyciele
Koncert i komers klas VI/6 i IV/4 PSM I stopnia	Integracja, podsumowanie etapu edukacji i budowanie pozytywnych relacji	Koncert i komers / 24 VI 2027	Nauczyciele
Działania wspomagające proces uczenia się podczas bieżących zajęć	Rozwijanie planowania pracy, koncentracji, efektywnego ćwiczenia i samokontroli	Cały rok szkolny	Nauczyciele
Działania dotyczące przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy	Budowanie bezpiecznego środowiska, zwiększanie świadomości sposobów reagowania i zgłaszania przemocy	Cały rok szkolny	Nauczyciele, dyrekcja

Zadanie	Cel	Forma / termin realizacji	Odpowiedzialni
Profilaktyka uzależnień behawioralnych i innych	Kształtowanie higieny cyfrowej, świadomości ryzyka i zdrowych nawyków	Cały rok szkolny	Nauczyciele
Monitoring sytuacji wychowawczej i indywidualne wsparcie uczniów	Wczesne rozpoznawanie problemów i podejmowanie adekwatnych działań wspierających	Cały rok szkolny	Nauczyciele, dyrekcja
Doskonalenie kompetencji nauczycieli	Poszerzanie wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki, przeciwdziałania przemocy, cyberprzemocy i uzależnieniom	Cały rok szkolny	Nauczyciele

8. Plan ewaluacji programu

Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zostanie przeprowadzona pod koniec roku szkolnego 2026/2027. Podstawą ewaluacji będą w szczególności obserwacje nauczycieli, analiza dokumentacji szkolnej, rozmowy z uczniami i rodzicami, analiza realizacji zaplanowanych działań oraz - w razie potrzeby - badania ankietowe. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej i wykorzystane przy opracowaniu programu na kolejny rok szkolny.

Zespół ds. Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Tomasz Broniowski, Aneta Krzemien